

## KARTA KURSU

|                 |                        |
|-----------------|------------------------|
| Nazwa           | Filozofia człowieka II |
| Nazwa w j. ang. | Philosophy of Man II   |

|                 |                                         |                    |
|-----------------|-----------------------------------------|--------------------|
| Koordinator     | Prof. dr hab. Katarzyna Gurczyńska-Sady | Zespół dydaktyczny |
| Semestr studiów | III                                     |                    |
| Punktacja ECTS* | 5                                       |                    |

### Opis kursu (cele kształcenia)

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z zasadniczymi problemami filozofii człowieka w XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień egzystencjalnych, ontologicznych oraz etycznych. Wykład koncentruje się na analizie głównych paradygmatów myślowych, które kształtowały refleksję nad kondycją ludzką – od egzystencjalizmu i fenomenologii, przez filozofię dialogu, aż po podejścia hermeneutyczne i analityczne. Studenci poznają różnorodne koncepcje człowieka jako bytu historycznego, wolnego, odpowiedzialnego, a jednocześnie osadzonego w relacjach z innymi i w świecie wartości. Omówione zostaną kluczowe stanowiska takich myślicieli, jak Martin Heidegger, Jean-Paul Sartre i Karl Jaspers, dla których istotą człowieka jest egzystencja rzucona w świat i obciążona odpowiedzialnością; Martin Buber i Emmanuel Lévinas, którzy akcentują wymiar dialogiczny i etyczny istnienia; Max Scheler podejmujący problem struktury duchowej człowieka; a także Hans-Georg Gadamer, ukazujący znaczenie historyczności i interpretacji w ludzkim doświadczeniu. Wykład ma charakter syntetyczny i analityczny: pozwala studentom uchwycić zarówno ogólne ramy teoretyczne, jak i subtelności poszczególnych koncepcji, rozwijając umiejętność krytycznej analizy, interpretacji i konfrontowania różnych stanowisk. Studenci powinni dzięki temu zdobyć pogłębioną orientację w problematyce współczesnej refleksji nad człowiekiem, zrozumieć wielowymiarowość jego egzystencji oraz rolę wartości i odpowiedzialności w kształtowaniu ludzkiego życia.

### Warunki wstępne

|              |                             |
|--------------|-----------------------------|
| Wiedza       | Kurs: Filozofia człowieka I |
| Umiejętności | j.w.                        |
| Kursy        | j.w.                        |

## Efekty uczenia się

|        | Efekt uczenia się dla kursu                                                                                                                                                            | Odniesienie do efektów kierunkowych |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Wiedza | W01 - Posiada wiedzę na temat fundamentalnych problemów etyki, filozofii człowieka, filozofii społeczno-politycznej, filozofii religii, wschodnich i zachodnich koncepcji świadomości. | KW02                                |
|        | W02 - Zna najważniejsze dawne i współczesne koncepcje podmiotowości                                                                                                                    | KW03                                |

|              | Efekt uczenia się dla kursu                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Odniesienie do efektów kierunkowych |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Umiejętności | U01 - Prowadzi pogłębioną refleksję nad własnym życiem (jego celami, sposobami ich realizacji, hierarchiami wartości, itp.) oraz nad relacjami z innymi ludźmi.                                                                                                                                                                          | KU06                                |
|              | U02 - Potrafi formułować i analizować problemy teoretyczne i praktyczne oraz dobiera możliwe optymalne metody ich rozwiązywania w zakresie rozwoju indywidualnego, konfliktów i kryzysów wewnętrznych, konfliktów w obrębie hierarchii wartości, konfliktów społecznych w dynamicznie przekształcającym się społeczeństwie współczesnym. | KU08                                |

|                       | Efekt uczenia się dla kursu                                                                                      | Odniesienie do efektów kierunkowych |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Kompetencje społeczne | K01- Okazuje wsparcie i zrozumienie osobom w kryzysie egzystencjalnym – np. kryzysie tożsamości czy sensu życia. | K03                                 |
|                       | K02 - Jest osobą krytyczną, ale otwartą na dyskusję i merytoryczną wymianę poglądów.                             | K05                                 |

| Organizacja   |               |                     |  |   |  |   |  |   |  |   |   |
|---------------|---------------|---------------------|--|---|--|---|--|---|--|---|---|
| Forma zajęć   | Wykład<br>(W) | Ćwiczenia w grupach |  |   |  |   |  |   |  |   |   |
|               |               | A                   |  | K |  | L |  | S |  | P | E |
| Liczba godzin | 15            | 30                  |  |   |  |   |  |   |  |   |   |
|               |               |                     |  |   |  |   |  |   |  |   |   |

#### Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładu i ćwiczeń seminaryjnych, które wzajemnie się uzupełniają. W trakcie wykładu prezentowane są główne koncepcje, nurty i stanowiska filozoficzne w kontekście historycznym i intelektualnym, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i szczegółowym. Ćwiczenia opierają się na wcześniejszej lekturze tekstów źródłowych przez studentów i polegają na ich analizie oraz uczestnictwie w dyskusji, co rozwija umiejętność krytycznego myślenia, formułowania argumentów i konfrontowania odmiennych stanowisk. W ten sposób zajęcia łączą przyswajanie wiedzy z praktyką interpretacyjną i debatą filozoficzną.

#### Formy sprawdzania efektów uczenia się

|     | E<br>-<br>le<br>ar<br>ni<br>ng | G<br>ry<br>d<br>y<br>d<br>a<br>k<br>t<br>y<br>c<br>z<br>n<br>e | Ć<br>w<br>i<br>c<br>z<br>e<br>n<br>i<br>a<br>w<br>s<br>z<br>k<br>o<br>l<br>e | Z<br>aj<br>ę<br>c<br>i<br>a<br>t<br>e<br>r<br>e<br>n<br>o<br>w<br>e | Pr<br>a<br>c<br>a<br>l<br>a<br>b<br>o<br>r<br>a<br>t<br>o<br>r<br>y<br>j<br>n<br>a | Pr<br>o<br>j<br>e<br>k<br>t<br>i<br>n<br>d<br>y<br>w<br>i<br>d<br>u<br>a<br>l<br>n<br>y | Pr<br>o<br>j<br>e<br>k<br>t<br>g<br>r<br>u<br>p<br>o<br>w<br>y | U<br>d<br>zi<br>a<br>ł<br>w<br>d<br>y<br>s<br>k<br>u<br>s<br>ji | R<br>e<br>f<br>e<br>r<br>a<br>t | Pr<br>a<br>c<br>a<br>p<br>i<br>s<br>e<br>m<br>n<br>a<br>(e<br>s<br>e<br>j) | E<br>g<br>z<br>a<br>m<br>i<br>n<br>u<br>s<br>t<br>n<br>y | E<br>g<br>z<br>a<br>m<br>i<br>n<br>p<br>i<br>s<br>e<br>m<br>n<br>y | Inn<br>e |
|-----|--------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|----------|
| W01 |                                |                                                                |                                                                              |                                                                     |                                                                                    |                                                                                         |                                                                |                                                                 |                                 |                                                                            | X                                                        |                                                                    |          |
| W02 |                                |                                                                |                                                                              |                                                                     |                                                                                    |                                                                                         |                                                                |                                                                 |                                 |                                                                            | X                                                        |                                                                    |          |
| U01 |                                |                                                                |                                                                              |                                                                     |                                                                                    |                                                                                         |                                                                |                                                                 |                                 |                                                                            | X                                                        |                                                                    |          |
| U02 |                                |                                                                |                                                                              |                                                                     |                                                                                    |                                                                                         |                                                                |                                                                 |                                 |                                                                            | X                                                        |                                                                    |          |
| K01 |                                |                                                                |                                                                              |                                                                     |                                                                                    |                                                                                         |                                                                |                                                                 |                                 |                                                                            | X                                                        |                                                                    |          |
| K02 |                                |                                                                |                                                                              |                                                                     |                                                                                    |                                                                                         |                                                                |                                                                 |                                 |                                                                            | X                                                        |                                                                    |          |

#### Kryteria oceny

Na ocenę 2 student:

Na ocenę 3 student:

Na ocenę 4 student:

Na ocenę 5

student:

#### Wiedza

NIE potrafi, przynajmniej w 50 %, zdefiniować i objaśnić podstawowych pojęć, nie zna

najważniejszych problemów i stanowisk filozoficznych.

W przynajmniej 51 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowych pojęć, zna najważniejszych problemy i stanowiska filozoficzne.

W przynajmniej 70 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowych pojęć, zna najważniejsze problemy i stanowiska filozoficzne.

W przynajmniej 90 % potrafi zdefiniować i objaśnić podstawowych pojęć

, zna najważniejsze problemy i stanowiska filozoficzne oraz wykazuje zdolności interpretacyjne i komparatystyczne.

#### Umiejętności

Student nie potrafi opracować zadanego tematu z zakresu filozofii w postaci eseju na poziomie minimalnym - 50 %.

Student opracował zadany temat z zakresu filozofii w postaci eseju na poziomie przynajmniej 51 %.

Student opracował zadany temat z zakresu filozofii w postaci eseju na poziomie przynajmniej 75 %.

Student opracował zadany temat z zakresu filozofii w postaci eseju na poziomie przynajmniej 90 %.

#### Kompetencje społeczne

Student nie przygotowuje się do zajęć, nie dostrzega potrzeby uczenia się.

Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez przygotowywanie się do zajęć.

Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne przygotowywanie się do zajęć.

Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne przygotowywanie się do zajęć.

|       |                                                                                                                               |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uwagi | Ćwiczenia: lista lektur, oraz kryteria oceny zostaną podane przez osobę prowadzącą ćwiczenia – odpowiednio dla każdej z grup. |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Treści merytoryczne (wykaz tematów)

##### Treści wykładu:

- Kartezjańska koncepcja człowieka w konfrontacji z perspektywą współczesnej filozofii antropologicznej
- Nietzscheańska wizja człowieka jako prolegomena do XX-wiecznej refleksji nad egzystencją i kondycją ludzką
- Psychoanaliza i teoria władzy: Nietzscheańskie motywy w myśli Freuda i Foucaulta w kontekście obrazu człowieka
- Heideggerowskie „jestestwo” (*Dasein*) jako fundament ontologicznej refleksji nad człowiekiem
- Sartre’a człowiek jako nicość – analiza egzystencjalnej wolności i odpowiedzialności jednostki
- Filozofia dialogu i ontologia relacji: koncepcja człowieka w ujęciu Martina Bubera i Emmanuela Lévinasa

- Współczesne ujęcia „duszy”: problematyka w interpretacji Nietzschego, Schelera i Foucaulta
- Hermeneutyczna wizja człowieka – Gadamerowska i Ricoeurowska refleksja nad historycznością i interpretacją istnienia
- Postmodernistyczne przedstawienia człowieka: dekonstrukcja, pluralizm i relatywizm tożsamościowy
- Problematyka tożsamości, inności i obcości w myśli Arendt, Sloterdijka i Agambena – wyzwania współczesnej filozofii człowieka

#### Wykaz literatury podstawowej

- Czerniak, S. *Kontyngencja, tożsamość, człowiek. Studia z antropologii filozoficznej XX wieku*. Warszawa: Wydawnictwo IFIS PAN, 2017.
- Gadacz, T. *Historia filozofii XX wieku*, t. I–II. Kraków: Wydawnictwo Znak, 2009.
- Gurczyńska-Sady, K., Sady, W. *Wielcy filozofowie współczesności*. Wadowice: Wydawnictwo Marek Derewiecki, 2012.
- Haeffner, G. *Wprowadzenie do antropologii filozoficznej*. Kraków: WAM, 2006

#### Wykaz literatury uzupełniającej

- Bielik-Robson, A. *Na drugim brzegu nihilizmu*. Warszawa: OWN PAN, 1997.
- Czerniak, S. *Kontyngencja, tożsamość, człowiek. Studia z antropologii filozoficznej XX wieku*. Warszawa: Wydawnictwo IFIS PAN, 2017.
  - Drwięga, M. *Człowiek między dobrem a złem. Studia z etyki współczesnej*. Kraków: Księgarnia Akademicka, 2012.
  - Kowalska, M. *Dialektyka poza dialektyką*. Warszawa: Fundacja Aletheia, 2000.
  - Schnädelbach, H. *Próba rehabilitacji „animal rationale”*, przeł. K. Krzemieniowa. Warszawa: Oficyna Naukowa, 2001.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

|                                                            |                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi                    | Wykład                                                                                                 | 15  |
|                                                            | Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)                                                          | 30  |
|                                                            | Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym                                                      | 5   |
| Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi    | Lektura w ramach przygotowania do zajęć                                                                | 45  |
|                                                            | Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu |     |
|                                                            | Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)                                |     |
|                                                            | Przygotowanie do egzaminu                                                                              | 30  |
| Ogółem bilans czasu pracy                                  |                                                                                                        | 125 |
| Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika |                                                                                                        | 5   |